A° 1935.  N° 19.

PUBLICATIEBLAD.

BESCHIKKING *van den 13den Februari 1935, No. 284, bepalende de opneming in het Publicatieblad van den thans geldenden tekst van de „Onteigeningsverordening" (P. B. 1887 No. 23).*

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

Gelet op artikel 5 van de verordening van den 20sten December 1933 (P. B. 1934 No. 26).

Heeft goedgevonden te bepalen:

dat de tekst van de „Onteigeningsverordening" (P. B. 1887 No. 23), zooals deze luidt volgens de daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen bij:

1. de verordening van den 28sten Juni 1909 (P. B. No. 30),
2. de verordening van den 18den Juli 1924 (P. B. No. 60),
3. de verordening van den 27sten Augustus 1931 (P. B. No. 63),
4. de verordening van den 20sten December 1933 (P. B. 1934 No. 26) en
5. de verordening van den 26sten October 1934 (P. B. 1935 No. 5),

in een doorloopend genummerde reeks artikelen samengevat en onder wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van de artikelen of gedeelten daarvan, nevens afschrift dezer beschikking, in het Publicatieblad zal worden opgenomen.

De Gouverneur voornoemd,

VAN SLOBBE.

Uitgegeven den 21sten Februari 1935.
De wnd. Gouvernements-Secretaris,
R. BOSKALJON.

TEKST VAN DE „ONTEIGENINGSVERORDENING" (P. B. 1887 No. 23),

zooals deze luidt volgens de daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen bij:

1. de verordening van den 28sten Juni 1909 (P. B No. 30),
2. de verordening van den 18den Juli 1924 (P. B. No. 60),
3. de verordening van den 27sten Augustus 1931 (P. B. No. 63),
4. de verordening van den 20sten December 1933 (P. B. 1934 No. 26) en
5. de verordening van den 26sten October 1934 (P. B. 1935 No. 5).

Algemeene bepalingen.

Artikel 1.

Onteigening ten algemeenen nutte kan in het publiek belang van het gebiedsdeel en van een of meer eilanden plaats hebben.

Artikel 2.

In dat publiek belang kan ook ten name van bijzondere personen of vereenigingen, aan wie de uitvoering van het werk, dat onteigening vordert, is toegestaan, worden onteigend.

Artikel 3.

Ieder, die beweert, eigenaar of mede eigenaar van het goed, waarvan sprake is, te zijn, en niet in het geding van onteigening is geroepen, kan aan den rechter verzoeken, daarin te mogen tusschenkomen, zoolang de behandeling ter terechtzitting niet geëindigd is. Hetzelfde recht hebben derde belanghebbenden, waaronder verstaan worden huurders en zij, die zakelijke rechten op het goed hebben.

Bij tegenspraak der hoedanigheid van eigenaar, mede-eigenaar, of derde belanghebbende, wordt de onteigening met de overigen voortgezet; en zal hij, die beweert, eenig recht op de zaak te hebben, dit alleen op de schadevergoeding kunnen uitoefenen, die in dat geval wordt geconsigneerd.

Artikel 4.

De bepalingen van het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordening, zijn op het geding tot onteigening toepasselijk, voor zooveel daarvan bij deze verordening niet is afgeweken.

TITEL I.

Over onteigening in gewone gevallen.

HOOFDSTUK I.

Over hetgeen aan de verklaring van het algemeen nut vooraf behoort te gaan.

Artikel 5.

Geene verklaring van algemeen nut wordt voorgesteld, dan nadat de belanghebbenden in staat zijn gesteld, hunne bezwaren daartegen te doen hooren.

Artikel 6.

Te dien einde doet, nadat eenig werk van algemeen nut is ontworpen, de Gouverneur een uitgewerkt plan met uitvoerige kaarten en grondteekeningen van de ten behoeve van dat werk te onteigenen eigendommen vervaardigen.

De bedoelde eigendommen worden, met hunne benamingen, of nommers en de namen hunner eigenaars en met aanduiding van de districten, waarin zij gelegen zijn, zoo duidelijk mogelijk, aangewezen.

Artikel 7.

Ten minste gedurende dertig dagen worden die plannen, kaarten en grondteekeningen, wanneer zij eigendommen op Curaçao betreffen, ter Gouvernements Secretarie, of, wanneer zij eigendommen op een der overige eilanden betreffen, ten kantore van den Gezaghebber, ter inzage van een ieder nedergelegd.

Van die nederlegging wordt van wege den Gouverneur én in het blad, waarin van Overheidswege de officiëele berichten worden geplaatst, én nog in een ander der in het gebiedsdeel verschijnende nieuwsbladen kennis gegeven. Zij wordt daar-

enboven op het betrokken eiland op de gebruikelijke wijze aan de ingezetenen bekend gemaakt.

De kosten worden door 's Lands kas vergoed, die ze verhaalt op hen, ten wier name het werk wordt ontworpen.

Artikel 8.

De belanghebbenden moeten binnen dertig dagen, na de aan het slot van het vorig artikel vermelde bekendmaking, hunne bezwaren schriftelijk, op Curaçao aan den Gouverneur, op een der overige eilanden aan den Gezaghebber opgeven. De Gezaghebber brengt die bezwaren ten spoedigste ter kennis van den Gouverneur en voegt er zijn advies over de ingebrachte bezwaren bij.

Artikel 9.

Wanneer tot het maken van het plan werkzaamheden op of in iemands grond noodig geacht worden, moet de gebruiker van dien grond ze gedoogen, mits hem dit tweemaal vier en twintig uren te voren, op Curaçao van wege den Gouverneur, en op een der overige eilanden door den Gezaghebber, schriftelijk zij aangezegd.

De schade daardoor veroorzaakt, wordt door den kantonrechter begroot en door 's Lands kas vergoed. Deze verhaalt die kosten op hen, ten wier name het werk wordt ontworpen.

HOOFDSTUK II.

Over de eindaanwijzing der te onteigenen perceelen.

Artikel 10.

Het voorstel der verordening tot verklaring van het algemeen nut wijst den aard en de strekking, zoomede de hoofdpunten ter bepaling der algemeene richting van het werk aan, en bij kanalen en wegen, zooveel mogelijk, de plaatsen, door welke zij zullen loopen.

Nadat die verklaring verordening is geworden, benoemt de Gouverneur eene commissie, bestaande, wanneer het te ont eigenen eigendom op Curaçao is gelegen, uit twee of meer leden van den Kolonialen Raad, of, wanneer het op een der overige eilanden is gelegen, de twee landraden; die, in het eerste geval bijgestaan door of vanwege den Directeur van Openbare Werken en door of vanwege den Procureur gene-

raal, in het tweede geval door den ambtenaar van het Openbaar-Ministerie, bijeenkomen, ten einde de bezwaren der belanghebbenden tegen het plan, volgens hetwelk de onteigening zal geschieden, aan te hooren.

Die commissie moet hare werkzaamheden, met inbegrip van de inzending van het proces-verbaal, in art. 13 vermeld, binnen zes weken, van den dag harer benoeming af, volbracht hebben.

Artikel 11.

Uiterlijk veertien dagen, vóór dat de Commissie, bijeenkomt, wordt, op Curaçao van wege den Gouverneur, op een der overige eilanden door de zorg van den Gezaghebber, tijd en plaats, waarop de Commissie bijeen zal komen, op de gebruikelijke wijze aan de ingezetenen bekend gemaakt. Een en ander wordt tevens in het blad, waarin van Overheidswege der officiëele berichten worden geplaatst, en een of meer andere der in het gebiedsdeel verschijnende nieuwsbladen aangekondigd. De kosten komen ten laste van hen, ten wier name het werk wordt uitgevoerd.

De belanghebbenden worden daarbij tevens opgeroepen.

Artikel 12.

Zoo spoedig mogelijk en ten minste veertien dagen, vóór de bijeenkomst der commissie op een eiland, moeten de uitgewerkte plans van het werk met de kaarten en grondteekeningen, voor zoover die stukken Curaçao betreffen, ter Gouvernements Secretarie, of, voor zoover zij een der overige eilanden betreffen, ten kantore van den Gezaghebber, ter inzage van een ieder nedergelegd worden. Het tweede lid van art. 6 is hier toepasselijk. De bekendmaking geschiedt op de wijze en ten koste, als in het vorig artikel vermeld.

De stukken blijven ter inzage van een ieder liggen, tot dat de Commissie hare werkzaamheden op het eiland heeft volbracht.

Artikel 13.

Van de mondeling bij haar ingekomen klachten maakt de Commissie proces-verbaal, door de klagers te onderteekenen, op en zendt dit met de haar schriftelijk medegedeelde bezwaren, benevens hare meening daaromtrent, aan den Gouverneur.

Van dat proces-verbaal en dat advies moet een afschrift op Curaçao ter Gouvernement Secretarie, op een der overige eilanden ten kantore van den Gezaghebber, voor ieder, die dit verlangt, ter lezing liggen. Ieder kan er ten zijnen koste een afschrift van nemen.

Artikel 14.

Nadat de stukken door den Gouverneur zijn onderzocht, geschiedt de eindelijke aanwijzing der perceelen. welke onteigend moeten worden, door de aanhaling van de plans of kaarten, waarop die perceelen, zoo nauwkeurig mogelijk, zijn aangewezen, en vermelding van hunne benamingen, of nommers, van de namen hunner eigenaars en van de districten, waarin zij gelegen zijn. Die aanwijzing geschiedt door den Gouverneur binnen acht maanden, nadat de Commissie haren arbeid heeft volbracht.

Wanneer de Gouvernements beschikking niet binnen dien tijd genomen is, vervalt de verordening, waarbij het algemeen nut verklaard is. Geen nieuwe verordening mag daaromtrent voorgesteld worden, dan nadat op nieuw de formaliteiten bij art. 5 en volgende voorgeschreven, hebben plaats gehad.

Indien andere perceelen, dan die, welke bij het eerste plan vermeld zijn, moeten worden onteigend, worden de bepalingen der vier voorgaande artikelen ten aanzien dier perceelen toegepast.

Artikel 15.

De Gouvernements beschikking wordt in het blad, waarin van Overheidswege de officiëele berichten worden geplaatst en in een of meer daarbij aan te wijzen, in het gebiedsdeel verschijnende nieuwsbladen openbaar gemaakt. Zij wordt daarenboven, op Curaçao van wege den Gouverneur, op een der overige eilanden door de zorg van den Gezaghebber, op de gebruikelijke wijze aan de ingezetenen bekend gemaakt.

Artikel 16.

Perceelen die onteigend moeten worden, ten gevolge van veranderingen in de door de aanwijzing, in art. 14 genoemd, vastgestelde richting, worden mede door den Gouverneur op de wijze en binnen den tijd, bij dat artikel bepaald, aangewezen.

De Gouvernements beschikking deelt de redenen mede, welke de verandering hebben doen noodig keuren. Zij wordt op de wijze, bij art. 15 vermeld, ter algemeene kennis gebracht.
Zij heeft geenerlei kracht zoo de formaliteiten, bij de artt. 10, 11, 12 en 13 voorgeschreven, daaraan niet zijn voorafgegaan.

HOOFDSTUK III.

Van het geding tot onteigening.

Artikel 17.

Zoodra de Gouvernements beschikking het te onteigenen goed heeft aangewezen, moet de onteigenende partij den eigendom, vrij van alle lasten en rechten, daarop rustende, bij minnelijke overeenkomst pogen te verkrijgen.
Zij kan er echter dienstbaarheden op gevestigd laten.
Wanneer het eigendommen betreft, welker vervreemding, volgens de algemeene verordening, niet zonder machtiging van rechterlijke, of administratieve macht kan plaats hebben, is die machtiging ook in dit geval noodig. Het eigendom mag voor geenen lageren prijs worden afgestaan, dan waarop dat, vóór de machtiging, geschat zal wezen door drie deskundigen, door den bevoegden rechter te benoemen.
De akte van overdracht wordt op de wijze, bij algemeene verordening bepaald, in de openbare registers ten koste der verkrijgers overgeschreven.

Artikel 18.

Ingeval de onteigenende partij geene overeenkomst heeft kunnen treffen, doet zij de eigenaars, in de Gouvernements beschikking aangewezen, voor den kantonrechter, binnen wiens rechtsgebied die goederen gelegen zijn, op een aan dezen ingediend verzoekschrift oproepen, ten einde de onteigening dier perceelen te hooren uitspreken en het bedrag der schadeloosstelling te hooren vaststellen.

Artikel 19.

In het geding ter onteigening treden, wanneer de uitvoering van het werk aan bijzondere personen, of vereenigingen is toegestaan deze als eischende partij op. Waar dit het geval niet is, wordt het geding op naam van den Procureur-generaal gevoerd.

Artikel 20.

Wanneer de eigenaar buiten het gebiedsdeel woont, of zijne woonplaats onbekend is, wordt het geding gevoerd tegen den gevolmachtigde, of bewindvoerder, indien een zoodanige binnen het gebiedsdeel bekend is, en, zoo ook deze onbekend is, tegen een derde binnen het ressort van den rechter wonende, en door dezen, op verzoek en ten koste der onteigenende partij, te dien einde te benoemen. De alzoo benoemde kan, bij het ophouden zijner betrekking, het loon van den bewindvoerder eens afwezigen en daarenboven de gemaakte onkosten in rekening brengen.

Desniettemin is de eigenaar gerechtigd, ten dage, in art. 23 genoemd, op de oproeping, aan den gevolmachtigde, bewindvoerder, of door den rechter benoemde gedaan, te verschijnen; in welk geval de oproeping, als aan hem geschied wordt beschouwd; en het geding tegen hem wordt gevoerd.

Artikel 21.

De onteigening van al de binnen het rechtsgebied van denzelfden rechter voor het werk noodige en niet bij minnelijke overeenkomst verkregen eigendommen moet te gelijker tijd gevraagd worden, op straffe van veroordeeling van den eischer in al de kosten van de gedingen, over later aangevraagde onteigeningen gevoerd.

Deze bepaling is niet van toepassing op perceelen, krachtens art. 16 ter onteigening aangewezen.

Artikel 22.

Het inleidend verzoekschrift moet, op straffe van nietigheid, de som, welke als schadeloosstelling aangeboden wordt, vermelden.

Artikel 23.

Ten minste drie dagen, vóór de verschijning, legt de onteigenende partij, tot staving van haren eisch, ter griffie van het betrokken gerecht over:

1o. De Gouvernements beschikking, waarbij de te onteigenen perceelen worden aangewezen;

2o. een door den Procureur-generaal, of den ambtenaar van het openbaar-Ministerie afgegeven bewijs, dat de Commissie tot aanhooring van de bezwaren der belanghebbenden zitting gehouden heeft op het eiland, waarop het goed,

welks onteigening gevorderd wordt, gelegen is; almede het blad, waarin van Overheidswege de officiëele berichten worden geplaatst, waarin die zitting ten minste veertien dagen te voren is bekend gemaakt;

3o. een door den Gouvernements-Secretaris, of den Gezaghebber afgegeven bewijs, dat de uitgewerkte plans met de daarbij behoorende kaarten en grondteekeningen, overeenkomstig art. 12, op Curaçao ter Gouvernements-Secretarie, op een der overige eilanden ten kantore van den Gezaghebber, gelegen hebben.

Artikel 24.

De zaken, aangaande onteigening ten algemeenen nutte worden door den rechter vóór elke andere behandeld.

Ten dage dienende doet de aanlegger tevens het verzoek tot benoeming van één of meer deskundigen ter opneming der schade, door de onteigening aan de eigenaars en derde belanghebbenden te veroorzaken.

Op denzelfden dag, of uiterlijk acht dagen daarna, geven de verweerders de gronden hunner tegenspraak op.

Partijen kunnen in dezelfde terechtzitting het door haar aangevoerde bij pleidooi breeder ontwikkelen.

Alle gronden van verdediging, zoo exceptiën, als die, welke de hoofdzaak aangaan, worden, op verbeurte van het recht, om de overige in te brengen, te gelijker tijd voorgesteld.

Oproeping tot vrijwaring wordt niet toegelaten.

Indien van twee of meer gedaagden de een verschijnt, de ander niet, wordt met den verschijnenden onmiddellijk voortgeprocedeerd; en de uitspraak geschiedt tusschen al de partijen bij een en hetzelfde vonnis, hetwelk als een vonnis op tegenspraak gewezen wordt beschouwd, en waartegen geen verzet toegelaten wordt.

Uiterlijk acht dagen, na de terechtzitting, doet de rechter uitspraak.

Artikel 25.

De rechter kan aan de onteigenende partij haren eisch niet toewijzen:

1o. wanneer de verordening ontbreekt, waarbij het algemeen nut van het werk verklaard is;

2o. wanneer de Gouvernements beschikking, waarbij de aanwijzing ter onteigening der in het inleidend verzoekschrift vermelde goederen is geschied, niet wordt overgelegd;

3o. wanneer het blijken mocht, dat de commissie tot aanhooring van de bezwaren der belanghebbenden bij de richting van het werk op het eiland, waarop het goed, welks onteigening gevorderd wordt, gelegen is, geene zitting gehouden heeft, of wel dat de zitting niet vooraf in het blad, waarin van Overheidswege de officiëele berichten worden geplaatst bekend is gemaakt;

4o. wanneer de uitgewerkte plans met de daarbij behoorende kaarten en grondteekeningen niet, overeenkomstig art. 12, op een der daarbij aangeduide plaatsen ter inzage gelegen hebben.

Artikel 26.

Buiten de gevallen, waarin de oproeping nietig verklaard, of de eisch om eenige andere reden ontzegd is, benoemt de kantonrechter een of meer deskundigen in oneffen getale.

De kantonrechter is als rechter-commissaris, vergezeld van den griffier, bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig.

Artikel 27.

Het vonnis des rechters wordt door de onteigenende partij, aan de wederpartij beteekend ten minste acht dagen vóór dien waarop het onderzoek is bepaald, met oproeping, om daarbij tegenwoordig te zijn. Bij afwezigheid der tegenpartij gaat het onderzoek door.

Binnen acht dagen, nadat het vonnis is gewezen, wordt het door de meest gereede partij aan de deskundigen beteekend.

De rechter-commissaris bepaalt, met inachtneming van den meest mogelijken spoed, tijd en plaats van het onderzoek der deskundigen en beveelt door de door hem aangewezen partij aankondiging daarvan in het door hem bepaald nieuwsblad. Wordt het geding op een ander eiland dan het eiland Curacao gevoerd, dan geschiedt deze aankondiging op de daartoe gebruikelijke wijze. De griffier roept de deskundigen op.

Derde belanghebbenden kunnen bij dat onderzoek tegenwoordig zijn, ten einde ook hunne schade te doen begrooten.

Artikel 28.

De deskundigen leggen op de plaats des onderzoeks in handen van den rechter-commissaris den eed af.

In de plaats der deskundigen, die niet opgekomen zijn, of weigeren aan hunne verplichtingen te voldoen, benoemt hij

anderen. Indien, ten gevolge daarvan, het onderzoek moet worden uitgesteld, bepaalt de rechter-commissaris daarvoor een naderen tijd, waarvan noch beteekening door partijen, noch aankondiging in eenig nieuwsblad of op andere wijze geschiedt.

De rechter-commissaris brengt de bepaling dezer verordening omtrent de begrooting der schadeloosstelling, voor zooveel ter zake vereischt wordt, onder de aandacht der deskundigen.

Artikel 29.

Partijen kunnen aan den rechter-commissaris en de deskundigen al die stukken mededeelen en al de gronden opgeven, welke, volgens haar oordeel, tot een juiste bepaling der schade kunnen leiden.

Artikel 30.

Ook ambtshalve kan de rechter-commissaris ten allen tijde die personen voor zich en voor de deskundigen doen verschijnen, wier inlichtingen hij tot betere beoordeeling der zaak nuttig mocht achten.

Indien deze personen schadeloosstelling vorderen, wordt die door den rechter-commissaris begroot en daarvan melding gemaakt in het proces verbaal.

Artikel 31.

De formaliteiten, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven omtrent het getuigenverhoor en het bericht van deskundigen, zijn ten deze niet toepasselijk.

Artikel 32.

Wanneer de deskundigen, of de personen, wier verschijning de rechter-commissaris gelast heeft, op den bepaalden tijd, ofschoon behoorlijk geroepen, niet opkomen, of zonder wettige redenen weigeren, den eed te doen, of de van hen gevraagde inlichtingen te geven, worden zij door den rechter-commissaris veroordeeld tot vergoeding der te vergeefs gedane onkosten; alles onverminderd hunne gehoudenheid jegens de partijen tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Hij kan hen echter op hun verzet bij ongezegeld verzoekschrift, om billijke redenen, van de tegen hen uitgesproken veroordeeling vrijstellen.

Artikel 33.

De griffier maakt een proces-verbaal op, door den rechter-commissaris en hem te onderteekenen, van het bij het onderzoek gebeurde.

Hij neemt daarin de verklaringen op der personen, bij het onderzoek gehoord, welke verklaringen hun worden voorgelezen en door hen onderteekend. De deskundigen doen hun advies in het proces-verbaal opnemen, of voegen het er onderteekend bij. In het eerste geval teekenen zij mede het proces-verbaal.

Ingeval een deskundige, of ander gehoord persoon niet kan teekenen, of weigert, dit te doen, wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal, met opgave der redenen.

De deskundigen verklaren de gronden, waarop hunne bepaling der schadeloosstelling rust.

Zij begrooten ook de schadeloosstellingen aan derde belanghebbenden te betalen, voor zoover die bij deze verordening niet zijn geregeld.

In het proces-verbaal wordt de dag vermeld, waarop de nederlegging ter griffie, in het volgende artikel voorgeschreven, zal plaats hebben.

Artikel 34.

Een en ander wordt gedurende veertien dagen ter inzage der partijen alsook der derde belanghebbenden op de griffie nedergelegd, waarvan, ingeval het geding op het eiland Curaçao wordt gevoerd, door den griffier in een nieuwsblad, door den rechter-commissaris aan te wijzen, kennis wordt gegeven.

Wordt het geding op een der overige eilanden gevoerd, dan geschiedt deze kennisgeving op de daartoe gebruikelijke wijze.

Artikel 35.

Gedurende die veertien dagen, kunnen partijen en derde belanghebbenden hunne bezwaren, na die aan de wederpartij te hebben beteekend, schriftelijk aan den rechter-commissaris indienen.

Artikel 36.

Na afloop dier veertien dagen, brengt de rechter-commissaris in de eerstvolgende, voor de behandeling van burgerlijke zaken bestemde terechtzitting zijn rapport uit, zonder dat er eenige verdere oproeping van partijen vereischt wordt.

Op dezelfde terechtzitting kunnen derde belanghebbenden

optreden, en, zoowel als partijen, het aangevoerde nader bij pleidooi ontwikkelen.

Uiterlijk veertien dagen na die terechtzitting, doet de rechter, indien hij geen gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid, in art. 165 van het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toegekend, uitspraak over de onteigening en over de schadeloosstelling, aan de eigenaars en derde belanghebbenden uit te keeren.

Van deze uitspraak is hooger beroep uiterlijk binnen veertien dagen toegelaten.

Artikel 37.

Gebouwen, van welke een gedeelte onteigend wordt, moeten op de vordering des eigenaars, op de terechtzitting in art. 24 bedoeld, door de onteigenende partij geheel worden overgenomen.

Ditzelfde zal met erven moeten geschieden, wanneer deze door de onteigening tot een vierde hunner uitgestrektheid verminderen, of kleiner, dan tien are worden.

Deze overneming kan echter niet gevorderd worden, wanneer het overgebleven stuk gronds onmiddellijk aan een ander erf van denzelfden eigenaar grenst.

Artikel 38.

Bij de berekening der schadevergoeding wordt niet gelet op nieuwe getimmerten, of op veranderingen, gemaakt, na de nederlegging ter inzage, in art. 7 of in art. 12 bepaald, naar gelang het goed, volgens het plan, in eerstgemeld, of volgens dat, in laatst gemeld artikel genoemd, ter onteigening is aangewezen.

Artikel 39.

Alleen de werkelijke waarde der goederen, niet de denkbeeldige, welke zij uitsluitend voor den persoon des eigenaars hebben, komt in aanmerking.

Artikel 40.

Bij de berekening der schadeloosstelling wordt acht gegeven op de mindere waarde, welke voor de niet onteigende goederen het noodzakelijk gevolg van de onteigening is.

Artikel 41.

Bij onteigening van een verhuurd goed wordt door de ont-

eigenende partij aan den huurder, wiens huurtijd nog één of meer jaren moet duren, tot schadeloosstelling eene som betaald, gelijkstaande aan den huurprijs van twee jaren.

Indien nochtans de te veld staande vruchten, of de onkosten welke de huurder aantoont, gedurende de laatste twee jaren aan het goed te hebben besteed, meer beloopen, dan de tweejarige huurprijs, wordt de waarde dier vruchten, of het bedrag dier onkosten als schadeloosstelling betaald.

Indien de huurder minder, dan een jaar, doch meer dan eene maand, huur had, wordt hem de huurprijs van één vol jaar, of de waarde der te veld staande vruchten, zoo die meer beloopt, vergoed.

Indien de huurder eene maand of minder huur had, of indien de verhuring, of hare verlenging na een der termijnen, in art. 38, volgens de daarbij vermelde onderscheiding, aangewezen, heeft plaats gehad, wordt door de onteigenende partij aan den huurder geene schadeloosstelling betaald, maar heeft deze eene vordering tot schadevergoeding tegen den verhuurder, ten ware anders mocht zijn overeengekomen.

Artikel 42.

De hypotheekhouder heeft geen recht op eenige afzonderlijke schadevergoeding. Hij oefent zijn recht alleen uit op de som, die aan den van zijn erf onteigende is toegekend, en zulks onverschillig, of zijne schuldvordering al dan niet opeischbaar zij.

Hij heeft geen recht, de betaling zijner geheele schuldvordering te eischen, wanneer slechts een gedeelte van het verhypothekeerde goed onteigend wordt.

Wanneer de hypotheek tot zekerheid eener voorwaardelijke schuld, of eener schuld van onbepaalde grootte is gesteld, kan de schuldeischer vorderen, dat die som tot het beloop der in de akte opgegevene waarde geconsigneerd of in een van de grootboeken der nationale werkelijke schuld, ter zijner keuze, worde ingeschreven; in het eerste geval tot dat de onzekerheid omtrent het bestaan der schuld hebbe opgehouden.

Wanneer de hypotheek tot zekerheid van altijddurende renten is gesteld, wordt het twintigvoudig bedrag der jaarlijksche rente uit de schadeloosstelling voldaan.

Artikel 43.

Wanneer, tengevolge der onteigening, een recht van erfdienstbaarheid verloren wordt, zal de vergoeding uit de aan den onteigende toegekende som worden gevonden; en daarop

bij de bepaling dier som worden gerekend. Bij de berekening wordt vooral de meerdere, of mindere, noodzakelijkheid dier erfdienstbaarheid, en de mogelijkheid, haar door eene andere te doen vervangen, in het oog gehouden.

Artikel 44.

Hij, die op het onteigende goed een recht van vruchtgebruik had, heeft slechts aanspraak op de interessen van de aan den onteigende als schadeloosstelling toegekende som, welke op zijn verlangen in een der grootboeken der nationale werkelijke schuld of bij eene andere instelling ter zijner keuze, wordt ingeschreven.

Hetzelfde geldt voor hen, die een recht van gebruik, of bewoning op het onteigende goed hebben, doch alleen tot een bedrag, berekend naar gelang van hun genot, door de deskundigen te bepalen.

Bij onteigening van fideicommissaire goederen, doet de bezwaarde erfgenaam de schadeloosstelling in een der grootboeken of bij eene andere instelling ter zijner keuze inschrijven.

Artikel 45.

Zij, die door de onteigening een recht van grondrenten verliezen, hebben uit de som, tot schadeloosstelling aan den schuldplichtige toegewezen, recht op den afkoopprijs bij de vestiging bepaald, en, bij gebreke van zoodanige bepaling, op het twintigvoudig bedrag der jaarlijksche, of gemiddelde opbrengst, volgens de regels, in art. 780 van het Burgerlijk Wetboek gesteld.

Artikel 46.

Bij verlies, tengevolge van onteigening van een in erfpacht bezeten grond, wordt de vergoeding, aan den erfpachter verschuldigd, door de deskundigen begroot, die daarbij letten op den tijd, dien het recht waarschijnlijk nog zou hebben geduurd.

Op gelijke wijze bepalen zij, wat uit de schadeloosstelling aan hem, die een recht van opstal verliest, zal worden betaald.

Artikel 47.

Wanneer de onteigening niet den geheelen grond, waarop de in de vorige artikelen genoemde rechten rusten, maar slechts

een gedeelte treft, wordt de schadeloosstelling in evenredigheid van het niet onteigende tot het onteigende gedeelte, naar de bovenstaande regels, berekend.

Artikel 48.

Wanneer de bij het vonnis bepaalde schadevergoeding meer bedraagt, dan het gedane aanbod, wordt de onteigenende partij, en in de overige gevallen de verweerder, in de kosten veroordeeld.

Artikel 49.

Wanneer het vonnis bij verstek is gewezen, kan men daartegen binnen acht dagen, na de beteekening op de wijze in het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, voorgeschreven, in verzet komen.

HOOFDSTUK IV.

Van de voorloopige inbezitneming.

Artikel 50.

Aan de onteigenende partij, die voor de voldoening der schadeloosstelling aan de wederpartij en aan diegenen der derde belanghebbenden, welke dit verlangen, zekerheid heeft gesteld, wordt op de wijze, in art. 53 omschreven, het recht verleend om zich, desnoods met behulp van den sterken arm, in het feitelijk bezit te stellen van en veranderingen te brengen in den staat van het te onteigenen perceel, of om, desnoods met behulp van den sterken arm, te belemmeren en te beletten, dat gebruik wordt gemaakt van de door de onteigening vervallende rechten, indien het bepaalde in de artt. 51, 52 en 53 is nageleefd.

Artikel 51.

De onteigenende partij, die het in het voorgaande artikel omschreven recht wenscht te verkrijgen, moet dit bij het in artikel 18 bedoeld verzoekschrift mededeelen en bij het verzoek, bedoeld in het tweede lid van art. 24, vorderen, dat de rechter-commissaris de bedragen zal bepalen, waartoe zekerheid gesteld zal moeten worden. Is dit geschied dan worden die bedragen door den rechter-commissaris afzonderlijk voor de wederpartij en voor ieder van de derde belanghebbenden,

welke zekerheidsstelling verlangen, bepaald, onmiddellijk nadat het onderzoek der deskundigen, bedoeld in art. 28, heeft plaats gehad.

Te dien einde zal de rechter-commissaris de wederpartij en de derde belanghebbenden, welke zekerheidsstelling verlangen, gelegenheid gegeven zich omtrent de bedragen van de zekerheidsstellingen te verklaren en de deskundigen daaromtrent hooren.

Deze bedragen worden in overeenstemming met hetgeen is verlangd bepaald, tenzij de rechter-commissaris termen aanwezig acht om daarvan af te wijken, zullende echter het gezamenlijk bedrag van de ten behoeve van de wederpartij en de derde belanghebbenden te stellen zekerheid ten minste worden bepaald op de som, welke ter voldoening aan het bepaalde in art. 22 als schadeloosstelling is aangeboden.

Bij onteigening van een met eeuwigdurende erfpacht bezwaard perceel wordt het bedrag van de te stellen zekerheid afzonderlijk bepaald voor den eigenaar en voor den erfpachter.

Van hetgeen door en ten overstaan van den rechter-commissaris is verricht en verklaard, wordt een proces-verbaal opgemaakt. De beschikking van den rechter-commissaris, waarbij de bedragen zijn bepaald, wordt in het proces-verbaal opgenomen.

Van deze beschikking staat geen voorziening open.

Artikel 52.

Tenzij met eene andere wijze van zekerheidsstelling genoegen is genomen, wordt zekerheid gesteld door inpandgeving hetzij van eene bij de consignatiekas in bewaring gegeven geldsom, welke tenminste gelijk is aan het bedrag, waartoe zekerheid moet worden gesteld, hetzij van bij den ontvanger op het betrokken eiland in bewaring gegeven schuldbrieven ten laste van het Rijk, welke ten dage der inpandgeving eene waarde hebben, welke ten minste tien ten honderd meer bedraagt dan het bedrag, waartoe zekerheid gesteld moet worden.

Artikel 53.

De kantonrechter voor wien het geding tot onteigening aanhangig is, verleent het in art. 50 omschreven recht bij beschikking op een verzoekschrift van de onteigenende partij.

Bij dat verzoekschrift worden overgelegd een afschrift van het proces-verbaal, bedoeld in art. 51 en de acten strekkende

tot bewijs, dat de vereischte zekerheidsstellingen hebben plaats gehad.

De beschikking op het verzoekschrift is uitvoerbaar op de minute.

Van deze beschikking staat geen voorziening open.

Artikel 54.

De onteigenende partij, welke van het in art. 50 omschreven recht geen gebruik heeft gemaakt, voordat het vonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan, is daarna niet meer bevoegd van dat recht gebruik te maken.

Artikel 55.

Wanneer hetzij bij gewijsde de oproeping, bedoeld in art. 18, is nietig verklaard of de eisch tot onteigening om eenige andere reden is ontzegd, hetzij het vonnis van onteigening uit krachte van het bepaalde in art. 58 is vervallen, is de onteigende partij verplicht:

1o. het in bezit genomene onmiddellijk te ontruimen:

2o. de schade te vergoeden, welke door de wederpartij en door hen, die in het geding tot onteigening zijn tusschen gekomen, is geleden door de uitoefening van het in art. 50 omschreven recht.

Tot de in het voorgaande lid bedoelde ontruiming kan de onteigenende partij, desnoods door middel van den sterken arm, worden gedwongen uit krachte van een bevelschrift van den kantonrechter voor wien de vordering tot onteigening is ingesteld.

De voor de voldoening der schadeloosstelling gestelde zekerheid strekt mede tot zekerheid voor de voldoening van de schadevergoeding, welke krachtens het eerste lid van dit artikel verschuldigd is.

Artikel 56.

De gestelde zekerheid vervalt en het in pand gegevene kan worden teruggenomen, wanneer hetzij de bij het vonnis tot onteigening bepaalde schadeloosstelling, hetzij de krachtens art. 55 verschuldigde schadevergoeding is voldaan of is aangeboden en geconsigneerd op de wijze in de tweede afdeeling van den vierden titel van het derde boek van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curaçao bepaald.

Artikel 57.

Wanneer de onteigenende partijbij het verzoekschrift in art. 18 bedoeld heeft medegedeeld, dat zij het in art. 50 omschreven recht wenscht te verkrijgen, zijn in afwijking van het bepaalde in art. 58 onder de schadeloosstelling begrepen de wettelijke interessen daarvan, te rekenen van den dag, waarop de in art. 26 omschreven benoeming heeft plaats gehad.

HOOFDSTUK V.

Over de betaling van de schadeloosstelling.

Artikel 58.

Het vonnis van onteigening vervalt, wanneer niet binnen zes maanden, nadat het in kracht van gewijsde is gegaan, de schadeloosstelling betaald, of, in de gevallen, waarin dit volgens deze verordening, kan geschieden, geconsigneerd is. De onteigende partij is alsdan gehouden tot vergoeding der schade, welke de wederpartij daardoor mocht hebben geleden. Onder die schade zijn echter niet begrepen de proceskosten, waarin de onteigende mocht zijn veroordeeld, noch ook het verlies der voordeelen, die de onteigende uit de onteigening zou hebben getrokken.

Onder de schadeloosstelling zijn begrepen de wettelijke interessen daarvan, te berekenen van den achtsten dag, nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

Artikel 59.

Wanneer zij, tegen wie de onteigening is uitgesproken, de bepaalde schadeloosstelling weigeren aan te nemen, kan de onteigenende partij zich in het bezit doen stellen van het onteigende goed, mits de schadeloosstelling aangeboden en geconsigneerd zij op de wijze, in de Tweede Afdeeling van den Vierden Titel van het Derde Boek van het Burgerlijk Wetboek bepaald.

Artikel 60.

In het geval van het voorgaand artikel, wordt de onteigenende partij, op bevelschrift van den Voorzitter van het Hof, den kantonrechter, desnoods door midel van den sterken arm, het bezit der onteigende goederen gesteld.

Bij haar verzoekschrift aan dien Voorzitter of kantonrechter moet zij een afschrift van het vonnis overleggen, waarbij de onteigening uitgesproken is, en eene verklaring van den betrokken griffier, dat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan.

Ook de akte, waaruit van het aanbod van gereede betaling en van de daarop gevolgde consignatie, of wel alleen van de consignatie in het geval van het volgend artikel, blijkt, moet worden overgelegd.

Artikel 61.

Wanneer onder de onteigenende partij beslag op de schadeloosstelling gelegd, of wanneer er rangregeling gevraagd mocht worden, doet zij terstond, zonder eenig aanbod, de gelden consigneeren en zich op de hierboven bepaalde wijze in het bezit stellen.

Artikel 62.

Het vonnis van onteigening wordt tegen overlegging van een duplicaat der quitantie van betaalde schadeloosstelling, of van een afschrift der beschikking van den Voorzitter van het Hof, of den kantonrechter, waarbij de inbezitneming wordt toegestaan, in de openbare registers, bedoeld bij art. 665 van het Burgerlijk Wetboek, overgeschreven.

Door die overschrijving gaat de eigendom op de onteigenende partij over, vrij van alle lasten en rechten, daarop rustende. Alleen erfdienstbaarheden kunnen op het onteigende goed gevestigd blijven: doch niet dan met goedvinden der onteigenende partij.

Artikel 63.

Alle belastingen, hoegenaamd, waarmede het onteigende goed is bezwaard, of die daarvan worden betaald, gaan van den dag, waarop het eindvonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan, of waarop, in het geval van art. 60, de inbezitneming heeft plaats gehad, op de onteigenende partij over.

Artikel 64.

Indien, tengevolge van oorzaken, welke de onteigenende bij machte was uit den weg te ruimen, met het werk, waartoe werd onteigend, niet binnen een jaar, nadat het eindvonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan, aanvang is gemaakt, of de arbeid daaraan meer, dan een jaar

mocht zijn gestaakt, of indien uit andere omstandigheden is aan te toonen, dat het werk blijkbaar niet tot stand zal worden gebracht, kan de onteigende bij den rechter het afgestaan goed terugvorderen in den toestand, waarin het zich alsdan bevindt, doch onder gehoudenheid, om, in evenredigheid tot de terugontvangen waarde, de schadeloosstelling terug te geven.

TITEL II.

Over onteigening bij bestemming.

Artikel 65.

Onteigening ter afwering eener gevreesde, of tot het stuiten van den voortgang eener aanwezige besmetting heeft plaats uit kracht van eene beschikking van den Gouverneur verklarende, dat daarvoor genoegzame reden bestaat. Wanneer echter het gevaar slechts voor een der eilanden buiten Curaçao in het bijzonder te duchten is, kan die verklaring ook bij beschikking van den Gezaghebber geschieden, die daarvan, zoo spoedig mogelijk, aan den Gouverneur kennis geeft.

In zeer dringende gevallen kunnen, op Curaçao de Procureur-generaal, op een der overige eilanden de ambtenaar van het Openbaar Ministerie, hiertoe overgaan, mits van de beschikking binnen tweemaal vierentwintig uren, de eerste aan den Gouverneur, de tweede aan den Gezaghebber, kennis gevende.

De Gezaghebber doet van hem gedane kennisgeving, zoo spoedig mogelijk, mededeeling aan den Gouverneur.

In de beschikking van den Gouverneur, van den Gezaghebber, van den Procureur-generaal, of van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie, worden de goederen, die onteigend moeten worden, met opnoeming van de namen der eigenaars, aangewezen; en wordt daarin wijders melding gemaakt van de schriftelijke verklaring van een deskundige, waaruit van de noodzakelijkheid dier onteigening blijkt.

De beschikking wordt op de gebruikelijke wijze ter openbare kennis gebracht en, op Curaçao, daarenboven in een of meer daarbij aan te wijzen, in het gebiedsdeel verschijnende nieuwsbladen geplaatst.

Indien de beschikking de onteigening betreft van besmette, of van besmetting verdachte voorwerpen, kunnen die voorwerpen, onmiddellijk, of later door, of van wege den ambtenaar, met de onteigening belast, worden in beslag genomen.

Artikel 66.

De beschikking van den Gezaghebber, of van den Procu-

reur-Generaal kan door den Gouverneur; die van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie door den betrokken Gezaghebber, indien zij met de algemeene verorderingen, of het algemeen belang strijdig is, voor een te bepalen tijd geschorst, of wel vernietigd worden.

De gezaghebber brengt de door hem bevolen schorsing, of vernietiging dadelijk ter kennis van den Gouverneur.

De daartoe strekkende beschikking van den Gezaghebber kan om eene der bovenvermelde redenen door den Gouverneur worden geschorst, of vernietigd.

In alle gevallen is de beschikking, waarbij de schorsing, of vernietiging is bevolen, met redenen omkleed.

De beschikking tot schorsing, of vernietiging wordt op de gebruikelijke wijze ter openbare kennis gebracht, en op Curaçao, daarenboven in een of meer daarbij aan te wijzen, in het gebiedsdeel verschijnende nieuwsbladen geplaatst.

Artikel 67.

Schorsing stuit onmiddellijk de werking der geschorste beschikking; doch kan niet langer dan één jaar duren.

Artikel 68

Is binnen den voor de schorsing bepaalden tijd de vernietiging der geschorste beschikking niet bevolen, dan wordt die beschikking geacht geldig te zijn.

Artikel 69.

Eene beschikking, die geschorst is geweest, kan niet op nieuw worden geschorst.

Artikel 70.

Vernietiging van wege strijd met de algemeene verordeningen brengt mede vernietiging van al de gevolgen der vernietigde beschikking. Bij vernietiging van wege strijd met het algemeen belang kunnen die gevolgen, welke niet met dat belang strijden, in stand blijven.

Artikel 71.

De Gezaghebber, de Procureur-generaal, of de ambtenaar van het Openbaar Ministerie zorgt ingeval van schorsing, of

vernietiging zijner beschikking, dat aan de artt. 67 en 70 worde voldaan.

In geval van schorsing of vernietiging der beschikking van den Gezaghebber, waarbij de schorsing, of vernietiging der beschikking van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie is bevolen, zorgt de eerstgenoemde, dat op nieuw in de zaak, die bij de geschorste, of vernietigde beschikking van den tweeden genoemden is behandeld, voor zoovel noodig, worde voorzien.

Artikel 72.

Bij gebreke van minnelijke schikking dient, in het geval van het voorgaand artikel, de ambtenaar, met de onteigening belast, een verzoekschrift aan den Kantonrechter in, strekkende, dat de onteigening door hem worde uitgesproken en de schadeloosstelling bepaald.

Bij het verzoekschrift moet de beschikking, volgens het voorgaand artikel gegeven, worden overgelegd.

De Kantonrechter benoemt daarop onmiddellijk een of meer deskundigen, in oneffen getale, welke, na beëedigd te zijn, hun oordeel omtrent de hoegrootheid der schadeloosstelling uitbrengen.

Artikel 73.

De Kantonrechter is met zijn griffier bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig.

Hij laat terstond van hunne meening en de gronden, daarvoor door hen aangevoerd, door zijn griffier proces-verbaal opmaken, en bepaalt onmiddellijk daarna, of uiterlijk driemaal vierentwintig uren later, de verschuldigde schadevergoeding.

De eigenaar wordt, indien hij op het eiland woont, waar het onderzoek moet plaats hebben, door den Kantonrechter, zooveel noodig schriftelijk, uitgenoodigd, bij het onderzoek der deskundigen tegenwoordig te zijn; desgelijks, indien het de onteigening van een besmet voorwerp geldt, de personen, bij welke het gevonden is.

Derde belanghebbenden kunnen bij het onderzoek tegenwoordig zijn, ten einde ook hunne schade te doen begrooten.

De artikelen 28 en 32 zijn ook hier toepasselijk, behoudens dat hetgeen däár van den Rechter commissaris gezegd is, op den Kantonrechter toepasselijk wordt.

Geenerlei andere formaliteiten behoeven hier in acht te worden genomen.

De termijnen worden, naar gelang der omstandigheden, door den Kantonrechter, desnoods van uur tot uur, bepaald.

Tegen het vonnis des Kantonrechters, waarbij de onteigening is uitgesproken, wordt noch verzet, noch hooger beroep toegelaten.

Artikel 74.

De overgang van den eigendom, voor zooverre het roerende goederen betreft, heeft niet plaats, dan nadat van wege den ambtenaar, met de onteigening belast, de schadeloosstelling is betaald, of geconsigneerd: het laatste, wanneer op het eiland, waar het onteigende goed zich bevindt, de gelegenheid ontbreekt de betaling te doen, of de onteigende weigeren mocht, op het hem gedane aanbod de schadevergoeding te ontvangen; of wel wanneer er beslag op die penningen mocht zijn gelegd. Art. 58 is ook hier van toepassing.

Bij onroerende goederen gelden de bepalingen van het Vierde Hoofdstuk van den Eersten Titel, behoudens dat de overlegging van de verklaring des griffiers, in art 60 voorgeschreven, vervalt.

De schadeloosstelling komt ten latste van 's Lands kas.

TITEL III.

Over onteigening bij oorlog, of brand.

Artikel 75.

Wanneer, ingeval van oorlog, of brand, oogenblikkelijke inbezitneming volstrekt noodzakelijk geacht wordt, kan deze op last van de hoogste burgerlijke, of militaire overheid, ter plaatse aanwezig, geschieden.

Door oorlog wordt hier niet enkel openbaar verklaarde oorlog, maar ook het geval verstaan, waarin het geheele gebiedsdeel of wel een of meer eilanden in staat van oorlog, of van beleg zijn gesteld.

De eigendom gaat onmiddellijk op dengene over, in wiens naam de inbezitneming is geschied, vrij van alle lasten en rechten, daarop rustende. Alle in artikel 63 genoemde lasten of belastingen, waarmede het onteigende goed is bezwaard, gaan van den dag der inbezitneming op hem over.

Artikel 76.

Zoodra mogelijk, na de onteigening, moet degene, die haar

bevolen heeft, aan de onteigenden gerechtelijk eene schadevergoeding doen aanbieden, of in de gevallen, in art. 61 genoemd, consigneeren.

Indien dit aanbod, of die consignatie niet binnen drie maanden is geschied, alsmede wanneer met het aangebodene, of geconsigneerde geen genoegen wordt genomen, kan de schadevergoeding in rechten door de onteigenden worden gevorderd.

In het eerste geval kan het gebiedsdeel de bedoelde schadeloosstelling van hen, die de onteigening gelast hebben, persoonlijk terugvorderen, ten ware het verzuim buiten hunne schuld mocht hebben plaats gehad.

Artikel 77.

De wettelijke interessen der verschuldigde schadevergoeding moeten van den dag der inbezitneming aan de onteigenden worden betaald.

Met afwijking in zooverre van het bepaalde bij het eerste lid, bedragen ten aanzien van onteigende fideï-commissaire goederen de interessen der verschuldigde schadevergoeding drie ten honderd per jaar.

Artikel 78.

Wanneer hij, in wiens naam de onteigening gelast is, den eigendom van het goed niet langer voor het beoogde doel noodig acht, en er nog geene drie jaren sedert de onteigening verloopen zijn, is de onteigende bij voorkeur boven alle anderen tegen betaling van den prijs, door deskundigen te begrooten, tot de verkrijging daarvan gerechtigd.

Artikel 79.

Deze verordening kan worden aangehaald als de „Onteigeningsverordening".